

ความรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลรัษฎากร : ศึกษาเฉพาะกรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

นางสาว อรชุน กนกทิพย์พรชัย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-769-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T 17046397

CRIMINAL LIABILITY ACCORDING TO THE REVENUE CODE : A CASE STUDY
OF PERSONAL INCOME TAX

Miss Orachun Kanoktippornchai

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-769-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลรัษฎากร : ศึกษาเฉพาะกรณีภาษี
เงินได้บุคคลธรรมดา
โดย นางสาว อรชุน กนกทิพย์พรชัย
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

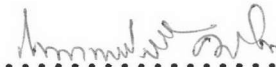
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ เดชอุดม ไกรฤกษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ นาดีสถิตย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พล ชีระคุปต์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ กรองเกียรติ คมสัน)

อรชุน กนกทิพย์พรชัย : ความรับผิดทางอาญาตามประมวลรัษฎากร : ศึกษาเฉพาะกรณี
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (CRIMINAL LIABILITY ACCORDING TO THE REVENUE
CODE : A CASE STUDY OF PERSONAL INCOME TAX) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, 101 หน้า. ISBN 974-583-769-5

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาถึงความสำคัญของการนำมาตราทางอาญามาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร และศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรขององค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ผลการวิจัยพบว่า มีการนำมาตราทางอาญามาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะ การดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรนั้นมีขั้นตอนที่ยุ่งยากกว่าการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่าบทบัญญัติของกฎหมายยังมีความลึกลับในเรื่องของอัตราโทษโดยให้ผู้กระทำความผิดเลือกที่จะรับโทษตามบทมาตราที่มีอัตราโทษที่ต่ำกว่าได้แต่ได้รับประโยชน์จากการหลีกเลี่ยงภาษีอากรเท่านั้น ส่วนปัญหาในด้านกระบวนการดำเนินคดีโดยเจ้าพนักงานสรรพากรนั้น ปรากฏว่ามีการพิจารณาคำเนนคดีกับผู้กระทำความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีอากร จึงทำให้มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดน้อย และในการสอบสวนนั้น ปรากฏว่า พนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนี้มีจำนวนน้อย อันทำให้เกิดความยากลำบาก ต่อการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสนอให้มีการปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับภาษีในส่วนของอัตราโทษมิให้เกิดความลึกลับกัน รวมทั้งปรับปรุงเรื่องเจตนาของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีและบทกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปตามความมุ่งหมายของกฎหมายที่ได้กำหนดความผิดและโทษทางอาญาไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ อรชุน กนกทิพย์พรชัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C270379 : MAJOR CRIMINAL LAW AND CRIMINAL JUSTICE

KEY WORD: TAX EVASION / TAX AVOIDANCE / CRIMINAL LIABILITY.

ORACHUN KANOKTIPPORNCHAI : CRIMINAL LIABILITY ACCORDING TO THE
REVENUE CODE : A CASE STUDY OF PERSONAL INCOME TAX. THESIS

ADVISOR : ASSO. PROF. APIRAT PETCHSIRI, Ph.D. 101 pp.

ISBN 974-583-769-5

This research studies the importance of the application of penal sanction to enforce the revenue provisions concerning tax evasion. Included therein are problems relating to criminal process confronted by administrative and criminal justice agencies.

This research finds that in actual reality there are very few applications of such penal provisions. This is so because criminal process concerning tax evasion is more cumbersome than ordinary criminal process. Aggravated by the contradiction of the provisions degree of punishment where offender may chose to benefit from lighter punishment with the same wrong doing. This research also finds that practices by administrative agencies are more often discriminatory. Besides criminal justice authorities in Thailand are not very well equiped with tools and legal expertise. Therefore, criminal convictions for tax evasion are scarce.

This research also recommend that some form of revision should be made with the regard to the degree of punishment, culpability of wrongdoer and other relevant provisions so that the commencement of criminal process may attain its goals and objectives.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิติศ.....*Orachun Kanoktippornchai*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จล่วงขึ้นมาได้ ก็ด้วยความเมตตาของท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำชี้แนะในแนวความคิดที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์อย่างสูง ซึ่งทำให้ผู้เขียนมีความรู้ ความเข้าใจในปัญหาที่ทำการวิจัยมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ นาคีสถิตย์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านอาจารย์ ดร.พล ชีระคุปต์ ผู้อำนวยการด้านภาษ้อาการ กองกฎหมายและระเบียบ กรมสรรพากร ท่านอาจารย์ กรองเกียรติ คมสัน ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะศาลแพ่ง และท่านอาจารย์ เดชอุดม ไกรฤทธิ สำนักงานกฎหมายเดชอุดม แอดว้น แอสโซซิเอทส์ ผู้ซึ่งมีพระคุณต่อผู้เขียนเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้ทางนิติศาสตร์ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ และได้ให้ความกรุณาในการร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณสมภพ ผ่องสว่าง ผู้อำนวยการพิเศษด้านคดีอาญา กองคดี กรมสรรพากร และ พันตำรวจตรี บุญสืบ ไพรเถื่อน กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ กรมตำรวจ ผู้ซึ่งให้คำชี้แนะให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างสูงในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และในท้ายที่สุดผู้เขียนขอบูชาพระคุณบิดามารดา ผู้บังเกิดเกล้าของผู้เขียน ที่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด จนทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

อรุณ กนกทิพย์พรชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 สภาพและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ทฤษฎีภาษีอากร	3
1. หลักการบริหารภาษีที่ดี	4
2. วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษี	6
3. การจัดเก็บภาษีที่เหมาะสม	7
1.3 การหลีกเลี่ยงภาษีอากร	10
ก. Tax Avoidance	10
ข. Tax Evasion	11
1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	16
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	16
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	17
1.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	17
1.8 แนวความคิดของวิทยานิพนธ์	17
1.9 สารระสังเขปของวิทยานิพนธ์	18
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	20
2 ความสัมพันธ์ระหว่างโทษตามประมวลรัษฎากรและโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญา	21
2.1 วิวัฒนาการของกฎหมายภาษีในประเทศไทย	21
2.2 ความรับผิดชอบทางอาญา	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

1) ความหมายของกฎหมายอาญารวมถึงกฎหมายที่ กำหนดโทษโดยทั่วไป	24
2) หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบทางอาญาใช้กับกฎหมายที่ มีโทษอาญาโดยทั่วไป	26
3) ความรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลรัษฎากร ..	27
2.3 ความผิดเกี่ยวกับภาษีที่มีโทษทางอาญา	28
1) ลักษณะของความผิดเกี่ยวกับภาษีที่มีโทษทาง อาญา	29
1. ประเภทเจ้าพนักงานสรรพากรกระทำ ความผิด	30
2. ประเภทเอกชนหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษี กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานสรรพากร	30
3. ประเภทเอกชนหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษี กระทำผิด	31
4. ประเภทการกระทำผิดอื่น ๆ	31
2) ลักษณะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาบาง ฐานความผิดเปรียบเทียบกับความผิดตาม ประมวลรัษฎากร	34
2.4 โทษทางอาญาสำหรับความผิดเกี่ยวกับภาษี	39
ก) โทษจำคุก	39
ข) โทษปรับ	40
3 การดำเนินคดีอาญาตามประมวลรัษฎากร	42
3.1 โทษสำหรับความผิดตามประมวลรัษฎากร	43
1) โทษทางอาญา	43
2) โทษทางแพ่ง	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ก) เบี้ยปรับ	43
ท) เงินเพิ่ม	44
3.2 การบังคับใช้ประมวลรัษฎากรกับความผิดทางอาญา เกี่ยวกับภาษี	46
3.3 การดำเนินคดีความผิดฐานหลักเลี่ยงภาษีอากร ...	51
1) หลักในการดำเนินคดีอาญา	51
1. หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย ..	52
2. หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ ...	52
2) การร้องทุกข์กล่าวโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ภาษี	53
3) การสอบสวนความผิดฐานหลักเลี่ยงภาษีอากร	54
1. ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนความผิด ฐานหลักเลี่ยงภาษีอากร	55
2. พยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมในชั้น สอบสวน	56
4) การฟ้องร้องคดีความผิดฐานหลักเลี่ยงภาษี อากร	58
5) การพิสูจน์ความผิดฐานหลักเลี่ยงภาษีอากร ..	58
4 ปัญหาการดำเนินคดีความผิดฐานหลักเลี่ยงภาษีอากรตาม ประมวลรัษฎากร	63
4.1 ปัญหาด้านบทบัญญัติและอัตราโทษความผิด	63
4.2 ปัญหาในด้านกระบวนการดำเนินคดีโดยเจ้าพนักงาน สรรพากร	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
1) ปัญหาความล่าช้าในการตรวจสอบไตส่วน ภาชนะและการประเมินภาชนะพร้อมกับแจ้งจำนวน ภาชนะไปยังผู้เสียภาษี	68
2) ปัญหาในการเลือกรายค่าเนื้เนื้อคื้อาญา	71
4.3 ปัญหาการสอบสวนคดีความผิดฐานหลักเลียงภาษีอากร	73
1) ปัญหาการขาดความรู้ความชำนาญในการ สอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับภาษี	75
2) ปัญหาการขาดความร่วมมือประสานงานกัน ระหว่างพนักงานสอบสวนกับกรมสรรพากร ..	75
4.4 ปัญหาพิสูจน์เจตนาในการกระทำความผิดฐาน หลักเลียงภาษีอากร	76
5 มาตรการส่งเสริมการเสียภาษี	82
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	91
ราชการอ้างอิง	97
ประวัติผู้เขียน	101